

La màgia d'en Cotonet

GUIA DIDÀCTICA

Conte musical en català de 50 minuts de durada per a cicle inicial i primer de primària amb projeccions i músics en directe.

És la història de com es varen conèixer la Fada Despistada i en Cotonet, un núvol petit i poruc que el que millor fa és plorar i una fada que no sap cantar i bastant despreocupada.

Dos personatges totalment diferents que ens porten a través de la música i la fantasia al món màgic de les diferències i l'amistat. Es troben per casualitat i cada un d'ells s'encarregarà de fer veure l'important que és l'altre, les seves capacitats i els seus somnis, cada un d'ells aporta el que li manca a l'altre: la confiança amb ell mateix, a la vegada són capaços de descobrir la importància d'esser diferents.

Amb la Fada Despistada, en Cotonet i els Somiatruites ja vàrem aprendre a espantar les pors cantant, però com ho varen aprendre ells???

Aquesta és la història de com es varen conèixer i com la seva amistat els acompanya avui a repartir somnis a tothom.

Fitxa artística:

Direcció i producció: Cecília A. Giménez Pedroza
Representant i assessorament pedagògic: Maria Antònia Isern Amengual

Músics: *Cecília Giménez; veu
*Pep Toni Ferrer i Torrens: Guitarra i Electrònica
*Michael Mesquida Young: Baix i Electrònica
*Teo Salvà: Bateria

Guió: Cecília Giménez i Maria Antònia Isern Amengual.
Arranjaments musicals: Michael Mesquida Young i Pep Toni Ferrer i Torrens
Escenografia: Cecília Giménez
Vestuari: Maria Mas Cañelles
Road manager: Lidia Rudilla
Edició discogràfica: Somiatruites records, 2016.

Objectius de l'audició:

Entendre el fet d'anar al teatre com un espai per a la imaginació: "un món secundari en el qual la teva ment pot entrar, fer i crear dins del qual tot el que acudeix pot ser veritat" (J.R.R. Tolkien: "Árbol y Hoja").

Participar de l'espectacle amb atenció, gaudint de la música en directe i interactuant amb els intèrprets.

Treballar la coordinació motriu, la memòria auditiva i l'expressió rítmica i corporal.

Conèixer i explorar el funcionament de la veu: cant, parla, riure i plor.

Diferenciar instruments acústics i electrònics.

Analitzar i explorar l'expressivitat i les dinàmiques de les peces musicals i la capacitat de la música d'expressar i canalitzar les emociones.

Reflexionar sobre ell missatge fonamental d'aquesta obra: l'amistat ens fa perdre la por de ser diferents.

Contribuir al desenvolupament de la socialització i la comunicació a través de la fantasia, aconseguint «despertar els desitjos, estimular-los i alhora, satisfer-los» (J.R.R. Tolkien).

Creiem que duent aquest conte als escenaris podrem ajudar els infants a reconèixer i acceptar les diferències, al mateix temps que a desenvolupar les capacitats individuals de cadascú.

Propostes De Treball abans de l'espectacle

Ben aviat tindrem la sort de poder assistir a un espectacle en un teatre on uns músics ens explicaran un conte amb cançons fetes en directe.

Heu anat mai a un teatre? Saben què s'hi fa allà?

Com ens hem de comportar en un lloc així?

Com podem ajudar als músics a fer una música millor? Doncs escoltant en silenci la música que fan i tot el que ens expliquen, participant quan ens ho demanin, aplaudint al final per donar-los gràcies per la bona estona que ens han fet passar.

És bo que els avisem que a l'auditori coincidiran amb altres nens i nenes d'altres escoles que també van a veure el mateix espectacle, com ells. Tothom vol passar-s'ho bé fent i escoltant música!

Els personatges

Us recordau de la Fada Despistada? Què feia?

I els Somiatruites? Què feien?

I en Cotonet? Qui era? Quina era la seva cançó?

Ara totes les cançons parlen d'ell, expliquen la seva història...

Us imaginau de què va?

Sabeu que fan els núvols?

Ho podem endevinar de les cançons que tenim?

Les cançons

Caiguda d'en Cotonet:

Escoltem la cançó i la comentem: a què ens fa recordar aquesta veu?

Fem una veu especial quan plorem? I quan tenim por? I vergonya? I com canvia la nostra veu quan estem contents?

Podeu identificar la part de la gargamella que treballa més quan plorem?

Provem diferents escales ascendents i descendents: quina de les dues fa la sensació de caiguda?

Ara ho fem amb la veu, primer fent l'escala i després fent un glissando i repetim la pregunta.

Si teniu flauta d'èmbol: com sona una caiguda? D'agut a greu o de greu a agut?

**Tothom ha partit al viatge invernal i jo m'he quedat petit, i espantat
No sé cap on anar ni on em puc posar
No sé si m'he perdut o sempre he estat igual...
Caic i caic!!!!**

**Poruc i endarrerit em vaig fent més petit
Si el vent em fa plorar, ningú em voldrà ajudar.
Caic i caic!!!**

El Secret:

Acompanyament rítmic accentuant el segon i quart temps del compàs, en contraposició al primer i tercer temps.

Com sona millor? Quina sensació ens dóna cadascú? Amb un acompanyament tenc ganes de botar i amb un altre de marxar?

Jo tenc un secret que no sap ningú, jo tenc un secret...

**Quan l'hora dels somnis arriba jo faig com que canto i no trec la veu.
Així no s'entemen que ho faig malament. És el meu secret**

**Aquí totes les fades canten, fan sa música de la nit,
teixeixen somnis damunt dels arbres i els regalen als més petits
I jo no en sé, no puc, la veu no em surt, gargamella em falla, se'm fa com un nus
No entenc les notes, ni el ritme el cap se'm fa embull...**

Somiatruites: El que li passa a la Fada és que no sap cantar!

Hahaha:

Aquesta cançó és per riure, vosaltres podeu riure perquè sí?

Fabriquem unes rialles: Busquem el diafragma (tres dits davall l'estèrnum) diguem una A llarga mentre fem copets al diafragma. Sonarà com unes rialles.

Ara ho comparem amb el plor, quines coses del cos canvien quan reïm o plorem?

Hahaha, jo tinc una llavor, hihhi la poso aquí,

hehehe jo l'acomodo bé, huhuhu i et toca a tu.

I et toca a tu, i et toca a tu.

Hahaha, hahaha, ja et surt el plor! Hahaha, hahaha, damunt d'aquesta llavor.

Hahaha, ara tinc una flor, hihhi la poso aquí,
hehehe jo l'acomodo bé, huhuhu i et toca a tu.

I et toca a tu, i et toca a tu, i et toca...

Hahaha, hahaha, ja et surt el plor! Hahaha, hahaha, damunt d'aquesta flor.

Si tu i jo la nostra màgia compartim Una llavor ben bonica i més gran tenim.

Hahaha, ara tinc un lleó, hihhi, el poso aquí,
hehehe, jo l'acaronó bé, huhuhu i et toca a tu.

I et toca a tu, i et toca a tu, i et toca...

Hahaha, hahaha, ja et surt el plor! Hahaha, hahaha, damunt d'aquest lleó.

Si tu i jo la nostra màgia compartim una lleó ben grandió i ben gran tenim.

Si tu i jo la nostra màgia compartim moltes coses boniques i molt grans tenim.

Cançó de fer créixer a en Cotonet:

En aquesta cançó treballarem les figures rítmiques de negra, corxera i semicorxera.
A la tornada de la cançó hem de dir "puja" i "vola" primer a negres, o sigui una vegada per pulsació.

Després dues vegades per pulsació (corxeres).

Després tres vegades (dues corxeres i una negra).

Finalment quatre vegades per pulsació (semicorxeres).

Podem acompanyar aquesta cançó amb una coreografia:

1. Ens agenollem en començar cada frase i anem pujant al ritme de les figures.
2. Marcar les figures amb els peus.
3. Caminar/ballar lent, normal o ràpid segons ho marquin les figures.

Un núvol és un ésser molt petit que creix només si el tractes bé i l'estimes

**Un núvol és, alhora pluja, boira, cel i vent
i el que ha de fer és plorar, jugar, bufar i volar pel món.**

**Tu cotonet, com una gota o un floquet de neu ets diferent
i et cal el que necessita tothom:**

Confiar en tu mateix, sentir que t'estimem i així enfrontar les teves pors.

**Tan sols et falta creure en tu una mica més
per poder PUJAR al cel i començar a ballar amb el vent
Si no te'n surts, em tens a mi i a nosaltres, els teus amics
Per ajudar-te a intentar-ho així que puja, puja, puja, puja!**

**Ara que ja has après a valorar-te a tu mateix i has descobert la teva màgia
Ja t'has fet gran, ja saps bufar, ja pots plorar de fer rialles....**

**Tan sols et falta creure en tu una mica més
per poder VOLAR al cel i començar a ballar amb el vent
Si no te'n surts, em tens a mi i a nosaltres, els teus amics
Per ajudar-te a intentar-ho que vola, vola, vola, vola!**

Màgia:

Escoltem i ballem lliurement la cançó.
Podem reforçar el ritme fent bots a negres amb la bateria i el baix.
Intentem memoritzar la tornada
Què penseu del que diu la cançó?
És cert que quan estem entre amics passen coses especials?

**És com un llum que s'encén en el cor , com una flama a dins dels teus ulls
Et sents una estrella o un superheroi i et dóna alegria per córrer pel món.
I si un dia la trobes, no la deixis marxar, et mou a totes hores, a riure i jugar.**

**Això és la màgia, que tens quan estàs entre amics
Això és la màgia, la màgia que tens i que tinc
i si tens màgia porta-la, porta-la amb tu
La màgia és nostra, no ens la prendrà ningú.**

**A totes hores la podràs cercar, als calaixos de roba o enmig del sofà
Cuida-la, estima-la i fes-la brillar que ella t'acompanya per allà on vas.
I si un dia la trobes, no la deixis marxar, et mou a totes hores, a riure i jugar.**

**Això és la màgia, que tens quan estàs entre amics
Això és la màgia, la màgia que tens i que tinc
i si tens màgia porta-la, porta-la amb tu
La màgia és nostra, no ens la prendrà ningú.
Si jo sembro, tu regues, tots ballam davall del teu plor
Tots junts, tenim la màgia, no ens la prendrà ningú!**

Somnis:

Aprofitem aquesta cançó per dibuixar el somni que més ens agrada i per dur-li a la Fada quan anem al teatre.

Si de nit vols somiar, al cel has de guaitar,

I a dins d'una estrella em podràs trobar, guardant els teus somnis en un calaix.

**Jo et duré somnis de veritat
que siguin tan reals que mai no vulguis despertar**

**Jo et duré somnis de menjar
De coques i pastissos, ensaïmades i gelats**

**Tan sols has de cantar-me una cançoneta
i jo vindré contenta perquè passis gust de somiar.**

**I quan estiguis somiant jo et duré somnis de
Colors, d'Animalets, De Joguines, dels millors amics del món.**

**Jo et duré somnis de jugar
que corris, pegui bots i mai no et facis mal**

**Jo et duré somnis musicals
Que facis mil acords i no t'equivoquis mai**

Expressió corporal:

Quina coreografia ens podríem inventar per alguna d'aquestes cançons?
Fem un video per enviar-li a la Fada?

Els instruments de l'audició:

Parlem de cadascú. Els coneixeu?
Són la guitarra, el baix, la bateria i la veu.
Qualcú de vosaltres té aquests instruments a casa? Com es toca?
Sonen tots igual? Es toquen de la mateixa manera?

Després de l'espectacle:

Després d'haver vist i gaudit de l'audició encara es pot continuar treballant, per tal que els nens no s'oblidin del que han vist al teatre. Primer de tot sempre és enriquidor realitzar una valoració global amb l'alumnat per saber com han viscut l'experiència i què en recorden.

El conte

Creiem que aquest conte és capaç d'educar a tots els infants sigui quina sigui la seva situació de partida, perquè veu la diversitat com a valor que cal potenciar i que implica un aprenentatge de vida.
Després de la lectura del conte,

El secret: cordes vocals, tècnica vocal, afinació, estils vocals i musicals.

Ai que puc cantar: cordes vocals, respiració picat, lligat, agut, greu. Ritme 6/8

Associació so-imatge: Quin dibuix associem a aquest tipus de cançons o bé a una cançó de bressol en concret? Cada alumne/a pot dibuixar allò que li suggereixi o bé podeu fer un mural amb un dibuix que escolliu entre tots i enganxar-hi també al costat la partitura de la cançó.

ANNEX

Des de la disciplina de la Didàctica de la Música sempre se'ns fa molt d'èmfasi en la importància de treballar audicions musicals i l'hàbit d'escoltar música amb els infants ja des de ben petits. I és ben cert que és una pràctica molt positiva, però al mateix temps és una tasca molt més complexa del que podria semblar. Per això, us presentem aquest text que, basant-se en diverses teories, ens ofereix eines pràctiques que poden enriquir les audicions a l'aula i que ens ajudaran a treure'ls el màxim profit, així com a disposar d'elements ben diversos que les faran més atractives a l'alumnat.

MOTIVAR L'ESCOLTA

Escoltem allò que tenim bones raons per escoltar. F. Delalande, (1995).
Ens hem de sentir impulsats a buscar activitats d'audició que promoguin l'acció i el pensament. L'acció no sols ha de traduir-se en representació - moviment; acció pot ser tota aquella activitat que aportï una evolució en el pensament, sigui amb moviment físic i/ o amb processament mental.

Les teories de Wallon -el moviment és el pensament en acte i el pensament és un moviment sense acte-, i Piaget -la intel·ligència seria el resultat de l'experimentació motora integrada i interioritzada, que com a procés d'adaptació és essencialment moviment-, han marcat les noves recerques psicològiques del s.XX. Aquestes es basen essencialment partint del moviment i demostrant que amb el moviment s'estructura la intel·ligència sensori-motora; posteriorment a l'experiència motora, la persona construeix formes de pensament reflexiu. Maite Garaigordobil, (1999).

Massa vegades, potser, l'audició musical s'ha construït en la fórmula de la passivitat; la música és rebuda com un llenguatge acabat sense possibilitat d'actuació, sols podem ser auditors passius. Cal cercar maneres, accions que siguin útils a les audicions i que suposin un pas endavant en la intel·ligència;

L'acció, la reacció activa, el moviment, la resposta espontània, la transformació de la música en espai imaginatiu, l'escolta discriminadora, la producció instrumental i/o sonora... han de ser activitats que obrin les portes a la sensibilitat musical i a la intel·ligència.

A partir de cicle inicial, les propostes didàctiques deixaran espai a noves formes d'escolta; les accions seran amb moviments cada vegada més subtils, l'escolta progressarà vers un comportament més interior, més formal, més associatiu i intel·lectual. Evolucionarà i s'anirà transformant cada vegada des de més endins de la persona.

Quan anem a escoltar música amb infants ens apropem a una manifestació cultural que es fa des d'un espai concret, un seient, i amb una actitud clara d'atenció i respecte. És en aquell petit espai on hi bolquem petits moviments, grans imaginacions, moments de plaer, espais d'observació i atenció i també parèntesis, on la música queda al marge, ja que ens plau mirar l'entorn o fer una petita aturada... Les audicions que preparem hauran de tenir present aquesta evolució i equilibri; hauran de transcórrer entre l'espontaneïtat de moviments i la quietud personal interior.

No és fàcil passar del soroll del pati o del carrer a la perfecció sonora d'una obra clàssica. Com fer-ho? Hi ha opcions diverses. No hi ha veritats absolutes. Hi ha diversitat de possibilitats i didàctiques. Fernando Palacios, (1994).

La motivació vindrà amb diverses formes: el contrast i la sorpresa, l'atenció i la participació, el repte i la descoberta, l'anàlisi i el moviment...; la seva percepció es potencia gràcies a l'acumulació d'expectatives musicals.

El plantejament obert i receptiu ha de ser el que ha d'obrir la feina; no es pot caure en l'estancament i la repetició de les idees, sobretot a l'hora de tractar amb infants que com sabem estan contínuament demanant experiències noves.

Encara que és difícil delimitar fronteres i edats concretes, esmentarem un conjunt de propòsits que ens semblen més adients a infants més petits.

ELEMENTS i RESPOSTES QUE ENS APORTEN ELS MÉS PETITS

Un grup de set especialistes de música han elaborat el llibre *Tocar totes les tecles*, on hi exposen les seves més variades experiències amb un conjunt d'audicions dedicades a infants d'educació infantil. En les pàgines de presentació hi exposen:

Als infants els agrada la música on abunda la melodia clara, simple, de curta durada, sobretot si aquesta és portada per un vincle afectiu: la mare, el pare, la mestra.

I quan són petits, estan, tots sense excepció, disposats a desenvolupar totes les seves capacitats auditives i sensibles, per arribar a saber escoltar i aprendre tot allò que puguin sobre aquell art que indiscutiblement els fa feliços. L. Barberà, (1998).

L'educació musical en les primeres edats se centra en experiències sensorials, tan importants per al desenvolupament de la personalitat.

Escolten i discriminen millor a partir d'activitats lúdiques que inclouen el moviment corporal o dramatitzacions, sempre connectades al tema musical. Per reproduir els sons coneguts un nen/a trasllada la seva imaginació al camp de l'acció. Akosachky, J., (1996).

- Ajudar la comprensió de la música amb accions, sigui mentre s'escolta sigui en una proposta posterior: L'infant reacciona amb tot el cos davant d'un aprenentatge o d'una activitat que li agrada, així l'oïda es desenvoluparà més plenament si fem que sigui tot el cos el que s'hi involucri al treball.

Ajudar a la música reforçant la seva comprensió amb recursos plàstics: La representació mental que suposa associar un so amb una imatge facilita la comprensió del fet sonor. És un bon recurs per representar gràficament fragments difícils d'explicar amb paraules.

En acabar l'audició d'una obra musical, hem de procurar-los una resposta visual. Pot ser aportada prèviament pel mestre/a (làmines, d'autors o instruments; dibuix il·lustratiu fruit d'altres anys, ...) o podem demanar que aportin i/o tradueixin els conceptes apresos en un treball plàstic. Les vivències interioritzades que ens transmet la música, sovint són idònies per a ser plasmades en colors a les edats infantils.

Cal que en acabar l'obra resti "l'audició -imatge" en un racó de la classe; així podrà ser recordada en qualsevol hora del dia pels infants i en un moment donat pot ser assenyalada per poder-la tornar a escoltar.

- El joc ha de participar en l'audició musical: Tot sembla més fàcil quan té l'aparença d'un joc.
- Assegurar un objectiu concret a cada música que escoltem: En els cursos d'educació infantil cal centrar-nos en un objectiu i treure'n el màxim de profit. Delimitar propostes didàctiques adequades a l'objectiu que pretenem aconseguir sense voler-ho abraçar tot.